

TÖREBODA 2019

HANTVERKSDOKUMENTATION

TIMMERBJÖRN & KNAPEGÅRDENS BYGG O HANTVERK

2019-12-17

TRADITIONSBÄRARNÄ

Skador

Södersidan av ladugården hade en kraftig sättning på den nedre halvan av stommen. En av orsakerna var att två timrade innerväggar hade kapats i nedre halvan av huset. En annan var att den västra gaveln på tillbyggnaden inte hade några dymlingar mellan stockarna, samt att alla stockar hade skarvats vid en stolpe på mitten. Dessutom var syllen avsågad vid ingången till ladugårdsdelen. Detta tillsammans hade orsakat att hela timmerstommen hade glidit iväg norrut och att syllarna hade kasat av sina grundstenar på södra sidan.

Den östra delen av stommen stod någorlunda i lod och hade inte några större skador.

Sättningarna och skadorna är gamla och har uppstått under en längre tid. Ladugården har både blivit till- och ombyggd flera gånger.

Gavel på tillbyggnad

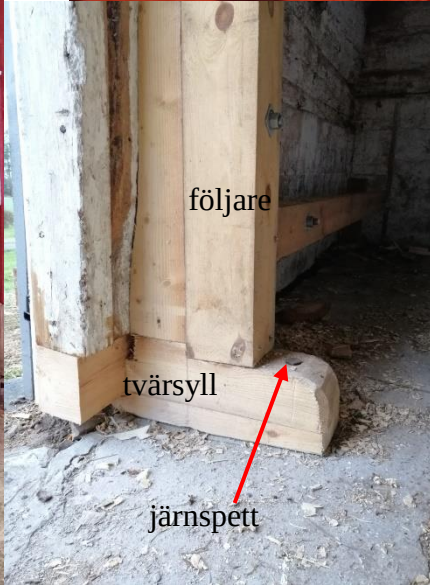

Upprättning av vägg

Stockarna i mellanbjälklaget i ladugårdsdelen lyftes med domkrafter. På insidan monterades två stycken följare från marken och upp till väggbandet. Följarna ställdes på korta tvärgående syllar vilka dymldes med järnspett ned i marken! Ett av spetten gick att slägga ned drygt 3 fot i marken. Den andra bara 1 fot.

Följarna i dimension 6"6 fästes med M20 gängstänger genom väggtimret. Med gängstängerna kunde väggen dras in drygt en halv fot i nederkant. Därefter meddelade huset att nu räcker det!

På utsidan monterades följare i dimension 2"6 som stabiliserar och fördelar trycket från gängstängerna.

fölgare

tvärsyll

järnspett

mellanbjälklag

Timmerlagningar

Nya syllar i 6" furutimmer timrades in på nylagda stenar. Virket har växt i Malma socken i Köpings kommun och på Lugnåberget i Mariestads kommun. Grunden tätades med mera sten för att inte större djur skall springa ut och in.

Nygamla knutbräder spikades fast för att skydda de bakomliggande knutskallarna och timmerskarvarna.

Där det var möjligt så dymlades syllarna på insidan. Där det inte var möjligt gjordes dolda "dymlingar" på följande sätt. Ett stort hål (34 mm) borrades vågrätt in till halva stockens tjocklek. Därefter borrades ett mindre hål snett ner genom stockarna. Efter att dymlingen i det sneda hålet slagits i så pluggades det stora hålet. Utifrån blir det tätt och utseendet blir förvillande likt gamla ställningshål från när ladugården bygdes.

Diverse bilder och iakttagelser

På rännet upptäcktes dymlingar som sitter mellan stockarna genom draget. Hål har borrats innan dymlingarna slagits i. Troligt har detta gjorts för att ersätta dymlingarna i stockarna som försvunnit när timret i innerväggarna sågades av. Dessa dymlingar har därmed räddat hela ladugården från att falla ihop då endast övre delen av ytterväggarna var någorlunda i lod.

Kapade
timmerväggar

följare

Lite klotter från någon timmerman. Lite osäker på hur hen räknat, men en gissning är att året skall vara 1826.